

CORPV
MEDICORVM GRAECORVM

AVSPICIIS ACADEMIARVM ASSOCIATARVM

EDIDERVNT

ACADEMIAE BEROLINENSIS HAVNIENSIS LIPSIENSIS

V 9, 2

GALENI

IN HIPPOCRATIS PRORRHETICVM I COMM. III ED. H. DIELS
DE COMATE SECUNDVM HIPPOCRATEM ED. I. MEWALDT
IN HIPPOCRATIS PROGNOSTICVM COMM. III ED. I. HEEG

TO. VILLE
AMERICANA

MCMXV

LIPSIAE ET BEROLINI IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

GALENI

IN HIPPOCRATIS PRORRHETICVM I
DE COMATE SECUNDVM HIPPOCRATEM

IN HIPPOCRATIS PROGNOSTICVM

0057 052

EDIDERVNT

HERMANNVS DIELS IOANNES MEWALDT
IOSEPHVS HEEG

TO. VILLE
AMERICANA

MCMXV

LIPSIAE ET BEROLINI IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

CONSPECTVS CODICVM

L = Laurent. gr. 74, 3; s. XII. f. 188^r—191^r
 P = Parisin. lat. 6865; s. XIV. f. 198rb—200ra

Numeri in marginibus pinguius adscripti Kuehnianae editionis (vol. VII
 643—665, Lips. 1824) paginas indicant.

ΒΙΤΟΝΑΣ

0057 052

D8
#7

ΓΑΛΗΝΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΡ ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙ ΚΩΜΑΤΟΣ

####7
;*** 643 ***
VII

1. Tί ποτε σημαίνει τὸ τοῦ κώματος ὄνομα παρ' Ἰπποκράτει; 643 = #643
 2 πότερον τὴν εἰς ὑπνον καταφοράν, ὡς τινες τῶν ἔξηγησαμένων ἔφασαν;
 3 (ἢ) ὑπνον αὐτόν; ἢ, καθάπερ ἄλλοι, τὴν ὑπνώδη καταφοράν; καὶ τὰρ
 4 καὶ οὕτως ὀνόμασάν τινες, ἐν συνθέτῳ προσηγορίᾳ τὴν ἔξηγησιν ποιη-
 5 σάμενοι· τινὲς δὲ οὐδὲν μὲν τούτων, τὴν ληθαρτικήν δὲ καταφορὰν
 6 κώμα πρὸς τάνδρος ὄνομάζεσθαι φασιν. "Μ。
 7 παρὰ μὲν τῶν ἄλλων παλαιῶν οὐδεμία τένοιτ' ἂν μετάλη μαρ- 2
 8 τυρίᾳ· καὶ τὰρ εἰ ὅτι μάλιστα καθ' ἔτεροψ ^μπράγματος ἐκεῖνοι τούνομα 644 = #644
 9 φέρουσιν, οὐδὲν κωλύει τὸν Ἰπποκράτην διαφερόντως χρῆσθαι. αύ-
 10 τίκα παρὰ τῷ ποιητῇ δόξειεν ἂν ὑπνον δηλοῦν τούνομα·
 11 " ^μη μέ μάλ' αἰνοπαθῆ μαλακὸν περὶ κώμ^μ ἐκάλυψεν
 12 καὶ
 13 ^μ ἐπεὶ αὐτῷ ἐτῷ μαλακὸν περὶ κώμα κάλυψα.
 14 ἄλλ' οὐχ Ἰπποκράτης οὕτω φαίνεται χρώμενος, εἴ γε καὶ μετὰ 3
 15 ἀτρυπνίας πολλάκις τὸ κώμα γίγνεσθαι φησι καὶ φρενιτικοῖς συνεδρεύειν.
 16 ἐν ἀρχῇ μὲν τοῦ Προρρητικοῦ τάδε γράφει· "οἱ κωματώδεες ἐν ἀρχῇ
 17 <τινόμενοι> μετὰ κεφαλῆς, ὁσφύος, ὑποχονδρίου, τραχήλου ὀδύνης, ἀτρυ-
 18 πνέοντες ἀρά γε φρενιτικοί εἰσιν;" ἐν δὲ τῷ τρίτῳ τῶν Ἐπιδημιῶν
 19 (<τιν>) ἀπό τινων τῶν διολογουμένων αὐτοῦ γνησίων βιβλίων λάβωμεν
 20 τὰς μαρτυρίας) ὥδε πώς φησιν· "ἐνδεκάτῃ κατενόει, κωματώδης δ' ἦν,

12 Hom. c 201 14 Hom. Ξ 359 17 ἐν ἀρχῇ τοῦ Προρρητικοῦ] I 1
 (V 510, 2 L.); cf. supra p. 4, 1sqq. 19 ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Ἐπιδημιῶν] III 3, 17
 (III 110, 7 L.)

1 tit. om. L: G. de comate sic dicto ab ipocrate P: tit. novimus ex Gal.
 IX 407. XVI 579. 705. XVII A 389 post κώματος add. βιβλίον a Caius edd.
 4 ἢ (prius) om. L: add. Caius: ἢ ὑπνον αὐτὸν om. P 6 λιθαρτικήν L
 8 post μὲν add. οὖν Schoene πᾶ^λ-L 9 ὅτι comp. L: καὶ falso a
 Caius edd. 10 ιπποκρά^τ L διαφερόν L 12 ἢ ex Hom. Caius: ἢ L
 αἰνοπαθῆ ex Hom. Caius: ἐν^π L κώμα (comp.) L 14 ἐπεὶ αὐτῷ ex Hom.
 Caius: ἐπεὶ τοι γε L μαλακ^ω L: corr. Caius καλύψω L: corr. Caius
 16 φρενιτικοῖς et sic semper L 18 γινόμενοι om. L: ex Hipp. add. Caius:
 (uij) . . . fiunt P; cf. infra p. 190, 24 19 ἀρά γε L ἐπιδημίων (comp.) et
 sic ubique fere L 20 τὸν addidi: ut (accipiamus ab) P 21 ἐν δεκά^τ L: corr.
 ex Hipp. Caius

ούρα πολλά, λεπτά, μέλανα, ἄγρυπνος." εἴτ' ἐφεξῆς ταῦτα φησι· "τὰ οὐρῶν οὔρων ἦν διὰ τέλους μέλανα καὶ λεπτά, ύδατώδεα, κῶμα παρεί-
αζπετο, ἀπόσιτος, ἄγρυπνος, ἀθυμος." ἐν πάσαις τῷρα ταῖς εἰρημέναις
ρήγεσιν | ἄγρυπνίας καὶ κώματος φαίνεται μνημονεύων. ἔτερον δ' ἀρ-
ρωστον αὐθις τράφων ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ φησι· "τούτῳ διὰ τέλους,
οὐκ εἶ οὐ καὶ ἐτώ οἶδα, κοιλία ταραχώδης, οὐρα λεπτά, μέλανα, κώματώ-
δης, ἄγρυπνος." ὥστ' ἄντικρος εἶναι δῆλον, ὅτι μηδὲ ὑπνον μηδὲ κατα-
φορὰν παρ' αὐτῷ δηλοῖ τὸ τοῦ κώματος ὅνομα.

4 **P** διὰ τοῦτο, οἶμαι, τινὲς τῶν ἔηγητῶν ἀπὸ τοῦ κωμάζειν φασὶ τοὺς
κωματώδεις ὡνομάσθαι· ἔτρητορέναι μὲν τῷρα καὶ τοὺς κωμάζοντας,
ἴτητορέναι δὲ καὶ τοὺς κωματώδεις· καὶ νὴ Δί, ὥσπερ οἱ κωμάζον-
τες οὐ πάντι τι κατανεύουσιν, <οὕτως οὐδὲ> τοὺς κωματίζοντας (καὶ μά-
λιστα τοῖν ὄφθαλμοιν· ὑτρούς τε τῷρα εἶναι καὶ ἐρυθροὺς καὶ ἀστηρίκους
καὶ ἐνδεδύμενους), ἀλλὰ τὸ πᾶν ἀμφοτέροις σῶμα σφαλερὸν ἐν ταῖς
κινήσεις καὶ ἀκρατές· αὐτὸν διὰ τοῦτο καὶ τὸν Ἰπποκράτην περὶ τῆς
ὅλης συνδρομῆς ἀπορεῖν, εἴτε χρὴ φρενιτικοὺς αὐτοὺς ὄνομάζειν εἴτ'
ἄλλο τι· φρενιτικοὺς μὲν τῷρα εὐλαβεῖσθαι καλεῖν μηδέπω παραπαίον-
τας, ἀπαντα δ' ὄρωντα συμπτώματα φρενιτικά (καὶ τῷρα κεφαλήν, ὁσφύν,
ὑποχόνδριον καὶ τράχηλον ἀλγοῦντα <ὅσα τε ἄλλα φρενιτικοῖς οὖσιν
αὐτοῖς πρόσεστι>) μήτε σφάλματα μήτ' ἄγνοιαν μήτ' ἀπορίαν μηδε-
μίαν ὑποστέλλεσθαι.

5 **P** ταῦθ' ὡς μὲν οὐκ ἔχει πιθανῶς, οὐδεὶς <ἄν> ἀντείποι· οὐδὲ μὴν
ἴκανῶς ἐμοὶ τοῦν οὐδὲ μετὰ ἀποδείξεως εἰρήσθαι δοκεῖ. ἔχρην τῷρα ἐξ
Ἴπποκράτους αὐτοῦ τὴν ἔηγητιν ποιεῖσθαι τῆς λέξεως, ἵνα μὴ μό-
νον ὅτι πιθανῶς εἰρηται λέτειν ἔχωμεν, ἀλλ' ὅτι καὶ κατὰ τὴν ἑκίνουν
τηνώμην. οὐ τῷρα ἡτοῦμαι τοῦτο χρῆναι σκοπεῖσθαι μόνον τὸν ἀταθὸν

1 ἐφεξῆς] Epid. III 3, 17 (III 112, 9 L.) 5 ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ] Epid.
III 3, 17 (III 140, 10 L.) 16 ἀπορεῖν] cf. supra p. 181, 19

1 λεπτά om. P καὶ post λεπτά add. a Caio edd. εἴτ' . . . ἀθυμος
(3) om. P ταῦτη ante τὰ ex Hipp. add. a Caio edd. 2 ήν L: ἦν ante
μέλανα cum Hipp. transp. edd. τέ̄ L ante ύδατώδεα et ante κώμα ex
Hipp. καὶ add. edd. 5 τούτῳ scripsi: τοῦτο (comp.) L: τουτέψ cum Hipp
Caius τέ̄ L 6 κοιλία ταραχώδης om. P 8 αὐτῷ Chartier:
αὐτῷ L: αὐτοῦ Caius 9 διὰ . . . τινὲς L: quidam autem P 10 ώνόμαστα
L: corr. Caius 11 καὶ νὴ δί L: sed delectabiliter P 12 οὕτως οὐδὲ in
lac. 3½ versuum om. L: lac. * sign. Caius: suppl. Chartier: οὕτως . . . κωμα-
τίζοντας om. P τῷρα κωματίζοντα L: corr. Chartier 13. 14 ἀστ. καὶ ἐνδε.
L: infirmati et convertentes se P 15 αὐτὸν edd.: αὐτὸν L Ἰπποκράτ' L
16 freneticos eos P: φρενιτικὴν αὐτὴν L: recte a Caio edd.; cf. ea quae in-
sequuntur 17 μηδῆπα L 18 ὄρων τὰ L: corr. Chartier 19 post τρά-
χηλον lac. hab. 3½ versuum L: lac. * indic. Caius: ἀλγοῦντα] (etenim caput
... dolent P: ἀνδρά καὶ post illam lacunam L, Caius: corr. Chartier δέσα . . .
πρόσεστι (20) addidi: et alia que freneticis eis adsunt P: om. L 20 μήτε . . .
ὑποστέλλεσθαι om. P μήτ' ἀπορίαν om. a Caio edd. μήτε μίαν L
22 ἀν addidi: utique (contradicet) P: om. L 23 εἰρεῖσθαι L

οἱ ἔηγητην, εἰ πιθανῶς ἡ ἀληθῶς εἰρηκεν, ἀλλ' εἰ καὶ τῆς γνώμης ἔχεται
τοῦ συγγραφέως. ὅπερ οὐκ ἔνι τῷ πρόσθεν λόγῳ.

6 **P** καίτοι τε μέρος τι τῆς περὶ τούνομα γνώμης τοῦ παλαιοῦ δέ-
νεικται διὰ τῶν ρήγεων, ἐν οἷς ἄγρυπνίαν τὸ κῶμα τνοὺς ἐφαίνετο,
καὶ τις ἵστις ἔχειν ἦδη τὸ πᾶν δόξειεν ἄν· ἀλλ', ἀν βραχὺ περιμείνας
ἀκούῃ ἐκ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου τοῦ τρίτου τῶν Ἐπιδημιῶν ρήγεων ἐτέ-
ρην, οὐχ ὅπως τὸ πᾶν, ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἡμίσιο τοῦ παντὸς ἐσαυτὸν εὑρήσει
τιγγάνωσκοντα. *

7 **P** **[2.]** Σκόπει τοῦν, ἐπὶ τίνος ἀρρώστου γυναικὸς ἡ λέγει· "ἔτερην [1]
ικές ἀποφθορῆς περὶ πεντάμηνον, Ἰκέτεω γυναικα, πῦρ ἔλαβεν ἀρχο-
μένη κωματώδης καὶ πάλιν | ἄγρυπνος." φαίνεται τῷρα διαστέλλων 647= #647
κατὰ ἀντίθειν τὸ κῶμα τῆς ἄγρυπνίας ὡς ἐναντία. αὐθις δ' ἐν τῇ
λοιμῷδει καταστάσει· "κωματώδεις", φησιν, "ἐπὶ πολλοῖς καὶ πάλιν
ἄγρυπνοι." καὶ μετ' ὀλίγα· "διὰ παντὸς δὲ τοῖς πλείστοις ἡ βαρὺ
κῶμα παρείπετο ἡ μικροὺς καὶ λεπτοὺς ὑπνους κοιμάσθαι." καὶ πάλιν·
ἐν Θάσῳ τὸν Πάριον, διατέκειτο ὑπὲρ Ἀρτεμισίου, πυρετὸς ἔλαβεν
δέος, κατ' ἀρχὰς συνεχής, καυσώδης, ἀρχόμενος κωματώδης καὶ πάλιν
ἄγρυπνος." ἐν ἄπαci τῷρα τούτοις ἀντιτίθηται τὴν ἄγρυπνίαν τῷ κώ-
ματι, συνήθως οὖν οὕτως ἐρμηνεύων· μυριάκις τοῦν εὑρήσεις αὐτόν,

2 ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ] p. 182, 9 sgg. 4 διὰ τῶν ρήγεων] supra p. 181, 17.
19. 182, 1, 5 6 τοῦ τρίτου τῶν Ἐπιδημιῶν] v. infra v. 9 sgg. 9 ἡ λέγει]
Epid. III 2 (III 60, 10 L.) 13 φησιν] ibid. III 3, 3 (III 70, 8 L.)
14 μετ' ὀλίγα] ibid. III 3, 11 (III 92, 2 L.) 15 καὶ πάλιν] ibid. III 3, 17
(III 102, 13 L.)

1 πιθανῶς ἡ ἀληθῶς L: suasibiliter et bene P 2 οὐκ L: nondum P
ἐν Schoene: ἐν L: in P 3 πάτε L 4 οἷς recte L: aīc Chartier 5 καὶ
(i. e. καὶ τι) L: recte Caius ἀλλ' ἀν] ἀλλὰ L: sed si P: restit. Chartier
7 ἀντίτην L: corr. Caius ἐνρήγη L 9 τοῦν scripsi: οὖν L 10 ἀπο-
φθορῆς (sie) L: ex Hipp. corr. Caius 10 Ἰκέτεω Diels: ικιτ (sic) L: (ad
aliam ...) veni P: Ἰκέτην Hipp. C: Ἰκέτεω Hipp. H in mrg.: Οἰκέτεω cum Hipp. pleris-
que codd. Caius; nomen non tractavit A. Meineke, Monatsber. Berl. Ak. 1852,
569—588 („Über die Epid. des Hipp., besonders in Rücksicht auf griech. Namen-
kunde“) post ἀρχομένην ex Hipp. add. δὲ edd.: om. I.P 11 post κωματώδης
add. ήν Hipp.; at deest hoc etiam in P 12 δ' ἐν] autem in P: δὲ L: restit.
Chartier 13 κωματώ L: κωματώδεες cum Hipp. a Caio edd. πολλοῖς
scripsi: πάτε L: πολλοῖς codd. Hipp.: πολὺ edd.: (comatosi ait sunt) multi P
14 post ὀλίγα inser. κωματώδεες δὲ μάλιστα . . . τίνοιτο ex Hipp. (III 90, 14—
92, 2 L.) Chartier: om. I.P τοῖς πλείστοις ήν L: τοῖς πλείστοις ήν L: τοῖς
πλείστοις cum Hipp. edd. 15 μικροὺς καὶ λεπτοὺς L: λεπτ. καὶ μικρ. edd.
16 ἐν Θάσῳ L: in thasso P: recte ex Hipp. Caius; cf. infra p. 184, 10 sgg.
τῷ πάρω L: corr. Caius ex Hipp.: pridem P Ἀρτεμισίου ex Hipp. Caius:
(puer) artemisia P: ἀρτέ L 17 κατ' ἀρχὰς om. P post καυσώδης add. ex Hipp.
διψώδης edd.: om. I.P 18 τοῦν L ἀπόπον (sic) P 19 οὖν] τοῦν L:
correxi; cf. Gal. XV 24 ex. οὐκουν . . . προσθείσ οὖν L ἐρμηνεύων κτέ.]
(consuetate igitur) interpretans invenies ipsum P: sic locum acceperunt omnes edd.;
at ἐρμηνεύων ad Hippocratem auctorem referendum, non ad interpretes; cf. infra
p. 185, 11 et supra p. 113, 25 τοῦν (alt.) L: om. P et edd. αὐτὸν (i. e. αὐτὸν)
L: corr. Caius

οι δταν ἐναντίων πραγμάτων μνημονεύη, τὸν τρόπον τοῦτον γράφοντα, οὐ μάλλον δὲ οὐδέποτ’ ἄλλως. οἷον ἐκ πολλῶν ὀλίγα παρατράψω ἐκ ταύτου βιβλίου· κάλλιον τὰρ ἐξ ἐνὸς εἶναι δοκεῖ πάντα τὰ παρα-

δείγματα λαβεῖν.

52 Ρ δύο γυναικας ἀνατράφων πρὸ τῆς λοιμώδους καταστάσεως, ἐπὶ 52 μὲν τῆς προτέρας φησίν· | <“πέμπτη πάντα παρωξύθη, πολλὰ παρέλεγετ
καὶ πάλιν ταχὺ κατενόει>”, ἔξῆς δὲ ἐν τῷ λοιμῷ πολλοὺς ἀρρώστους
γράφει, πρῶτον δὲ ἀπάντων, οὐ μικρὸν πρόσθεν ἐμνημόνευσα, ποικίλως
τε καὶ ἀνωμάλως νοσήσαντα καὶ πολλὰς πολλάκις ἐπὶ τάναντία μετα-
βολὰς ποιησάμενον· ἀρχεται δὲ τοῦτον τὸν τρόπον. Θάσω τὸν
Πάριον, δις κατέκειτο ὑπὲρ Ἀρτεμισίου, πυρετὸς ἔλαβεν δύσις. ἀλλ’
οὐδὲν εἰς τὸν παρόντα λόγον χρεία <τῶν> πρώτων ἡμερῶν, ὧν δὲ χρήζω,
τούτων μνημονεύω. “ἐνδεκάτῃ ἕδρωσεν οὐ δι’ ὅλου, περιέψυξεν, ταχὺ¹⁰
δὲ πάλιν ἀνεθερμάνθη”. σαφῶς τὰρ <τῷ> “περιέψυξε” τὸ “ἀνεθερμάνθη”
ἐναντίον. | ἔξῆς δέ· “τριακοστῇ τετάρτῃ ἀπυρος, κοιλίη οὐ ξυνίστατο,
καὶ πάλιν ἀνεθερμάνθη. τεσσαρακοστῇ> ἀπυρος, κοιλίη ξυνίστη χρόνον
οὐ πολύν, ἀπόσιτος, μικρὰ <πάλιν> ἐπύρεξεν.” δρᾶ δὲ καὶ τὰ ἐφεξῆς
πάλιν “εἰ τὰρ τι διαλείποι καὶ διακουφίσαι, πάλιν ταχὺ ὑπέστρεψεν”

6 φησίν] *ibid.* III 2 (III 62, 6 L.) 8 μικρὸν πρόσθεν] p. 183, 16
10 ἀρχεται] *Epid.* III 3, 17 (III 102, 13 L.) 13 μνημονεύω] *codem loco*
(III 104, 7 L.) 15 ἔξῆς δὲ] l. l. (III 106, 2 L.) 17 τὰ ἐφεξῆς] l. l. (III
106, 6 L.)

1 τὸν τρόπον τοῦτον γράφοντα] scil. ut contrarium adnectat, καὶ πάλιν
adh̄ibentem γράφοντα . . . οἶον (2) om. P 2 δὲ L: pauca P: δλίγα recte edd.

6 προτέρας *scriptisi*: πρὸ L: προτέρης edd. πέμπτη . . . κατενόει ex Hipp.
(III 62, 6 sq. L.) addidi: quinta peroxismata est multa et multa desipiebat et
cetera P: in lac. 3½ versuum om. L: ἐτέρην ἐξ . . . ἀγρυπνος ex Hipp. III
60, 10—62, 2 L.) inser. Caius, eadem ac deinde ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας φησί· γυ-
ναικα . . . ἔλαβεν (III 62, 12—64, 1 L.) et post haec καὶ πάλιν . . . ἀσύδης (III
64, 11—14 L.) inser. partim Gadaldinum secutus Chartier, uterque falso

8 δὲ L: et P: θεραπείας edd. 8. 9 ποικίλη τε καὶ ἀνωμάλη L: varie et inequaliter P: recte
ed. 9 multas P: πολλούς L: recte iam Caius post πολλάκις add. ἀπό^τ
καὶ ἀχειρός L et edd.: siccas et aridas add. P: an ἀποσιτίας καὶ ἀγρυπνίας?

ἐπὶ L: etc edd. μεταβολὴ L: transmutationem (sic) P: recte iam Caius 10 ἐν
μεταβολὴ L: transmutationem (sic) P: recte iam Caius 11 τὸν πάρον . . . ἀρτέ L: in thasso pridem iacebat puer artemisii P: corr. ex Hipp. Caius 12 τῶν addidi πρότων L 13 memorabor P: ἐμνημόνευσα L:
recte iam Caius ἐν δεκάτῃ (sic) L: undecima P: recte sec. Hipp. iam Caius
περιέψυξεν L: infrigidatus est P: περιέψυξε μὲν cum Hipp. edd. 14 ἀνεθερ-
μάνθη· σαφῶς τὰρ ἀναθερμανθεῖσαν· φῶς τὰρ L: recalcefactus est et cetera P:
corr. partim ex Hipp., Caius post τὰρ falso inser. ἀν L, edd. τῶν . . . τεσ-
σαρακοστῇ (16) in lac. 3½ versuum om. L: pro σαφῶς . . . ἐπύρεξεν (17) et cetera
que usque ad quadragesimum diem praeab. P: lac. explev. Caius, qui tamen ἐπειτα
post ἐναντίον (15) posito superflua ex Hipp. receperit δωδεκάτη (sic) . . . ὑπέστρεψεν
(III 104, 8—106, 2 L.); ego pro ἐπειτα coll. infra p. 185, 3 ἔξῆς δὲ posui

16 ἔντη L: corr. ex Hipp. Caius 17 μικρὰ L: μικρὰ cum Hipp. edd.
πάλιν recte ex Hipp. inser. edd. δρᾶ δὲ καὶ τὰ ἐφεξῆς om. edd.: hab. L P
δρᾶ scriptisi: vide P: ὥπα L post ἐφεξῆς repet. ex v. 16 τεσσαρακοστῇ
ἀπυρος κοιλίη L: hab. etiam P 18 τι L: quid P: τοι edd. διαλειχής L: recte
ed. διακουφίαι L cum Hipp. cod. C: διακουφίαι ex vulg. Hipp. edd.

οι ἐναντίον τὰρ τῷ διακουφίαι τὸ ὑποστρέψαι. “καὶ τὰ κατὰ κοιλίην”,
οὐ φησί, “cunictámena καὶ πάλιν διαλυόμενα” τὸ τὰρ cunictásθαι τῷ
διαλύεσθαι ἐναντίον. ἔξῆς δὲ ἐτέραν ἄρρωστον ἐκτιθέμενος “ὅτδόῃ”, 14
οὐ φησί, “πολλὰ παρέκρουσε καὶ τὰς ἔχομένας, καὶ πάλιν ταχὺ κατενόει.”

οι καὶ πάλιν ἔξῆς “εἰκοστῇ μικρὰ περιέψυξεν, καὶ ταχὺ πάλιν ἀνεθερμάνθη.”
οι καὶ αὐθίς πάλιν: “ἔβδόμη καὶ εἰκοστῇ ἀπυρος, κοιλίη ξυνέστη οὐ πολλῷ
δὲ χρόνῳ ὑστέρον ἰσχίου δεειοῦ ὀδύνη ἴσχυρή χρόνον πολύν, πυρετοὶ
δὲ πάλιν παρείποντο.” εἰτ’ ἐφεξῆς: “καὶ τὰς ἐπομένας ἄφωνος, καὶ
πάλιν διελέγετο.”

οι Ρ ἀλλὰ τί δεῖ μακρολογεῖν ἀπάντων μνημονεύοντα μυριάκις 15
όντων; οὕτω πολὺ παρ’ αὐτῷ τὸ τοιοῦτον εἰδος τῆς ἐρμηνείας, ὃς,
όταν λέγῃ “κωματώδης καὶ πάλιν ἀγρυπνος”, ἐναργῶς ἀντιτίθει τῇ
ἀγρυπνίᾳ τὸ κῶμα, καὶ μήν “ἀγρυπνίᾳ” καὶ καταφορὰν <εἰς> ὑπνον
ἔχεις ἀντιθεῖναι: οὐδὲν ἄλλο τοίνυν θάτερον ἀναφαίνεται πάλιν ἐκ τοῦ
κώματος σημαινόμενον. τί δέ, ὅταν λέγῃ “κατείχε δὲ ἢ τὸ κῶμα cun- 16
εχές, οὐχ ὑπνῶδες, ἢ μετὰ πόνων ἀγρυπνοί”; καὶ τὰρ ἐστιν καὶ τὸ τοι-
οῦτον εἰδος τῆς ἐρμηνείας ἱδιον Ἰπποκράτει, ἐπισημαίνεσθαι ταύτη cun-
17 ἐπεσθαι μὲν εἰωθότα, νῦν δὲ οὐχ ἐπόμενα παρὰ λόγον· οἶον ὅταν εἴπη
οὗτοι ἐπόνησαν· οὔτε τὰρ αἰμορραγίη, <εἰ> μὴ πάνυ μικρὰ καὶ ὀλίγοι-
σιν, οὔτε παράληροι”. καὶ μετ’ ὀλίγα “οὐδὲ ἀποθανόντα οὐδένα οίδα

2 φησί] l. l. (III 106, 9 L.) 4 φησί] l. l. (III 110, 5 L.) 5 καὶ πάλιν
ἔξῆς] l. l. (III 110, 8 L.) 6 καὶ αὐθίς] l. l. (III 110, 11 L.) 8 εἰτ’ ἐφεξῆς]
l. l. (III 112, 8 L.) 12 λέγῃ cf. supra p. 183, 11, 17 sq. al. 15 λέγῃ
Epid. III 3, 6 (III 82, 6 L.) 18 εἰπη] *Epid.* I 2, 4 (II 618, 11 L.) 21 μετ’
δλίγα] l. l. (II 620, 5 L.)

1 τῷ Caius: huic P: τοῦ L κοιλίη cum Hipp. edd.
2 ξυνίστασθαι L: at cf. cunictámena τῷ Caius: huic P: τοῦ L 4 πόλλα L:
multa P: recte iam Caius πάλιν ταχὺ L cum Hipp. C: ταχὺ πάλιν cum cett.
edd. 6 πάλιν L: om. edd. ἀπυρος] ἀγρυπνος L: vigil P: corr. ex Hipp.
Caius κοιλίη *scriptisi* cum Hipp.: κοιλίη L: κοιλία edd. πόλλα L 8 παρεί-
ποντο L: deficiebant P καὶ τὰς ex Hipp. Caius: . . . πας (sic) L ἐπομένας
L: ἔχομένας Hipp.: καὶ τὰς ἐπομένας om. P ἄφωνος ex Hipp. Caius: inno-
cilia P: ἀφώνως L 9 post πάλιν add. κατενόει καὶ ex Hipp. edd.: om. LP
11 πολὺ *scriptisi*: πόλλα L: πολλὰ edd. παρ’ αὐτῷ *scriptisi*: παρ’ αὐτῷ L: ab eo
P: παρ’ αὐτῷ edd. τοῦ τοιοῦτον εἰδούς vel ob hiatum suspecta L: huius
species P: correxi; cf. v. 16 sq. 12 λέγῃ L: quoniam P 13 καὶ (alt.) ante
οὐδὲν (14) transp. L et edd.: suo loco reddidi εἰς om. L: ad P: suppl.
Caius 14 εἰς L: recte iam Caius ἀντίθετο L: ἀντίθεται edd.
15 ἢ τὸ εἰς τὸ L: corr. ex Hipp. Caius 16 πόνον L: corr. ex Hipp.
Caius ἐστιν *scriptisi*: est P: ἀν L 17 τοιοῦ L Ἰπποκράτη L 17.18 ταύτην
ἐπειδὴ μὲν εἰωθός L: que consequi consueverunt P: corr. Caius: τὰ cunέπ. μὲν εἰ-
ωθότα Chartier 18 οὖ λεγόμεν ἀπαράξ L: οὐ λεγόμενα παράλογον Caius:
corr. Chartier: non (autem) in sermone P 19 ἐλάχιστοι L: paucissimi P:
ἐλάχιστοι cum Hipp. edd. 20 ἐπόνησαν ex Hipp. Caius: ἐπενόησαν ob-
litterat. L: intellekerunt (i. e. ἐπενόησαν) P εἰς ex Hipp. add. Caius: om. L:
nisi (εἰ μή) P post πάνυ add. τι edd.: non hab. L nec codd. Hipp. μικρά
L: cuníρα cum Hipp. edd. 21 οὔτε oblikt. in L

οὐ τότε καύσω οὐδὲ φρενιτικά τότε γενόμενα". δι' ἂ λάβρον ἐκ ρίνων
αἰμορραγεῖν, ἀπτεσθαι τῆς διανοίας, δεξεῖς σχεῖν κινδύνους μηδὲν ἀπαν-
τῆσαι τηνικάυτα δύοις ἐπισημαίνεται. καὶ τὸ ἐπιφερόμενον δὲ "οὐδὲ
οὐ φρενιτικά οἴδα τότε γενόμενα" κατὰ τὸν αὐτὸν εἱρηται λόγον. ἐπεὶ
οὐτάρ ταῖς αὐταῖς καταστάσεις καὶ τοῖς αὐτοῖς αἰτίοις οἵ τε καῦσοι καὶ
οὐ *αἰ* φρενιτίδες ἀμέλει κατὰ τὴν ὥραν πλεονάζουσι τὴν θερινὴν καὶ
οὐ ἐν χωρίοις θερμοτέροις καὶ ἐν ἡλικίᾳ τῇ τῶν ἀκμαζόντων καὶ ἐν φύ-
ος σεσι φερμοτέραις καὶ διαιτήμασιν ὡσαύτως καὶ ἐπιτηδεύμασιν, *καὶ* τὰ
οὐ φρενιτικά πλεονάζειν ἀξιοῦν ἦν, ὃς παράλογον ἐπισημάνει τὸ ἀπαν-
τῆσαι φρενιτικά μὲν οὐδ' ὅλως ἐφένοντο, καῦσοι δὲ πολλοί".
¶ 8 [P] κατὰ τὴν αὐτὴν γνώμην εἱρηται καὶ ταῦτα: "ἢν δ' ἡ κατάστασις
τῶν γνομένων καύσων ὥδε ἀρχόμενοι κωματώδεες, ἀσώδεες, φρικώ-
δεες, *πυρετὸς* δέξις, οὐδὲ διψώδεες> λίην οὐδὲ παράληροι"; καὶ μετ'
οὐδίτον "οὔτε τὰρ ἡμορράγει καλῶς οὔτε τις ἄλλη τῶν εἰθιμένων
ἀπόστασις ἐγένετο κρίσιμος." ἐκεῖνα δὲ πῶς εἱρηται "ἐπάρματα δὲ
παρὰ τὰ ὑπαράστατα οὐδὲν ἔτερόρροπα, καὶ ἐξ ἀμφοτέρων τοῖς πλείστοις
ἀπείροις ὁρθοστάθην, ἔστι δ' οἵσι μικρὰ ἐπεθερμαίνοντο, κατέβη πάσιν
ἀσινέως, οὐδὲ ἐξεπύγειν οὐδέν, ὥσπερ τὰ ἐξ ἄλλων προφάσεων"; ὅν-
τως τὰρ παράλογον μηδὲν ἐκπυγῆσαι καὶ οὐκ εἰθιμένον πάντως. εἰτ' ἐπι-

3 τὸ ἐπιφερόμενον] cf. supra v. 1 11 εἱρηται] Epid. III 3, 6 (III
80, 5 L.) 13. 14 μετ' οὐδίτον] l. l. (III 82, 10 L.) 15 εἱρηται] Epid. I 1, 1
(II 600, 2 L.) 19 ἐπιφέρει] l. l. (II 600, 6 L.)

1 τότε (*prius*) recte iam Caius: τῷ (i. e. τῷ τε) L γενόμενον L: (fre-
netica tunc) facta P: corr. ex Hipp. Caius: cf. v. 4 δι' ἂ λάβρον . . . αἰμορρα-
γεῖν per que multam . . . emorragiam P: ἢ διὰ λάβρον . . . αἰμορραγέν L: εἰ διὰ
λάβρου . . . αἰμορραγέν Caius: corr. Chartier 2 ἀπαντῆσαι Chartier 3 post
ἀπαντῆσαι repet. σχεῖν L: del. Chartier post τηνικάυτα add. δὲ L: non vert. P:
del. Chartier 4 εἱρηται om. P ἐπει σcripsi: ἐπὶ L: in P 6 αἰ addidi
8 καὶ (tert.) et P: in lac. 2/4 versuum om. L: lac. ἐπι indic. Caius: suppl. Chartier
9 ἢν Chartier: ἢν L: est P ὡς κτέ.] ut in sermone subsignificetur, et
decipitur qui putat freneses egs. P τῷ ἀπαντῆσαι (*sic*) L: cf. decipitur P: corr.
Chartier; cf. v. 2: τὸ ἀπαντῆσαι ac deinde ὅτι Gadaldinus 10 ἢ ante φρεν-
τίδες add. L: del. Chartier πᾶν L 11 ταῦτα L 12 γνομένων L: (qui)
fiebant P: γνομένων Hipp. codd. CHK: γενόμενων cum rell. edd. ὥδε LP
et Hipp.: om. Chartier, Kühn: * voci prae posuerat Caius κωματώδεες L: co-
matosi P: corr. ex Hipp. Caius φρικώδεες] φρενιτικώδεες L: freneticī P:
corr. ex Hipp. Caius 13 πυρετὸς . . . διψώδεες om. LP: suppl. ex Hipp.
Caius: οὐκ ante δέξις ex Hipp. inser. Chartier; cf. de hac voce Gal. XVII A
688 sq. K. 15 ἐκεῖνα . . . ἀπόστασις (187, 3) om. P δέ πως L: corr. Chartier
688 sq. K.

16 τὰ ὑπαράστατα τῷ (i. e. ταῦτα) L: corr. ex Hipp. Caius πολλοῖς L: πολ-
λοῖσιν ex Hipp. edd. ἔτερόρροπα L: corr. ex Hipp. Caius post ἔτερόρροπα
add. ἢν edd.: om. L et Hipp. 17 ἀπείροις L ut Hipp. codd. AL et in mg. D:
ἀπείροις cum rell. Hipp. codd. a Caio edd. post oīc add. καὶ edd.: om. L
et Hipp. C μικρὰ L et vulg. codd. Hipp.: μικρὰ edd. cum Hipp. A
18 ἀσινέως] ἔως L: corr. ex Hipp. Caius ἐξεποίγειν L: corr. ex Hipp. Caius

οὐδὲν L: οὐδὲνι cum Hipp. edd. ὅντες L: recte accep. Caius 19 ἐκπο-
ιγεῖν L: corr. Caius coll. v. 18 εἰθιμένα L: corr. Schoene πάντως L: corr.
Gadaldinus ἐπιφέρων L: corr. Caius

οἱ φέρει· "ἢν δ' ὁ τρόπος αὐτῶν χαῦνα, μετάλα, *κεχυμένα*, οὐ μετὰ
οὐ φλεγμονῆς" παράλογον τὰρ χωρὶς φλεγμονῆς ἀπαὶ γενέσθαι τὰς περὶ
τὰ ὑπαράστατα ἀποστάσεις.

οὐ *ῳ* ὥστε *φέρειν* πάλιν κάνταῦθα τὸ κῶμα φαίνεται *κατὰ τῆς* [9]
οὐ καταφορᾶς τῆς ὑπνώδους, ὅταν λέγῃ· "ἢν δὲ τὸ κῶμα συνεχές, οὐχ
ὑπνώδες": ὃς τὰρ ὑπνώδες εἶναι δέον αὐτὸ καὶ ὃς τοιοῦτον ἀεὶ
γιγνόμενον εἴται νῦν παραλόγως οὐ γιγνόμενον ἐπισημαίνεται. τί δ',
ὅταν ἐν ταύτῳ βιβλίῳ τῷ τρίτῳ τῶν Ἐπιδημιῶν ἐπὶ τοῦ Πυθίωνος
εἴπη "ἐννάτῃ κωματώδης, ἀσώδης, ὅτε διεγέροιτο"; σαφῶς τὰρ κάν-
ταῦθα τὸ κῶμα καταφοράν τινα δηλοῦν ἔσικεν.

10 11 οὐ ἀλλ' οὐχ οἷόν τε, φασίν, ἄμα καταφέρει καὶ ἀτρυπνεῖν. ταῦτα
τὰρ οἱ θαυμαστοὶ λέγουσιν ἐξηγηταί, μὴ γιγνώσκοντες, ὅτι δύο εἰσίν
εἰδη καταφορᾶς, *ῳ* οἵ τε δοκιμώτατοι τῶν ιατρῶν γεγράφασι καὶ
12 13 ἕντα τὰ γιγνόμενα μαρτυρεῖ. [1] commune enim ambabus est, quia ele- 653
14 15 vare non possunt oculos, sed mox gravantur et dormire volunt, pro-
prium autem alterius, quia hii quidem dormiunt mox et profunde
et diu, hii vero vigiles versute sunt, alia super aliam fantasiam ad-
veniente et mentem movente et sompnum incidente, unde semper
vigiles manent, surgere vero non possunt et agere ea que vigilantium,
16 17 sed deficientius habent, quam ut si vigilarent, et gravantur et cata-
forantur, ut spes, si concesseris eis, faciliter utique eos dormire; con-
cesso autem eis hoc nedum non dormiunt, sed nec spem quam ha-
beant ut dormituri servant.

hoc igitur intellige coma velut commune amborum, id quod 11
25 vocare consuetudo est nobis cataforam. si vero sompnolentam solum
intellexeris, peccabis; non sompnolentam enim cataforam privabis a
nuncupatione, non minus quam altera indigentem comatis nomine
nuncupari.

sive igitur sompnolenta sive vigil fuerit catafora, vocare coma 12
30 est consuetudo ei, et nequaquam sibi invicem repugnat ea que
secundum partem, sed rationabiliter quandoque quidem in vigiliis 654
parvis invenietur coma, quandoque autem in sompno. etenim et cata-
fora quandoque quidem sompnolenta est, quandoque autem vigil;

5 λέγῃ] cf. supra p. 185, 15 sq. 8 ἐν ταύτῳ βιβλίῳ τῷ τρίτῳ τῶν Ἐπι-
δημιῶν] Epid. III 3, 17 (III 116, 9 L.)

1 αὐτῶν scripsi cum Hipp. A: αὐτῷ L: αὐτέων edd. κεχυμένα ex Hipp.
add. Caius 4 φέρειν add. Chartier: om. L: inferre P, qui eadem voce uti-
tur supra p. 181, 10 κατὰ τῆς coll. p. 181, 9 sq. addidi: ἐπὶ add. Chartier:
om. L: de (catafora) P 6 δέον L: debente P: om. Caius: repos. Chartier
αὐτὸν L: corr. Caius 7 εἴται . . . ἐπισημαίνεται om. P γιγνόμενον (alt.)
γιγνόμενα L: corr. ex antecedente Chartier τί δὲ τὸ δὲ L: om. P: corr. Schoene
8 τὸ τρίτον L: secundum tertium P: corr. Caius 9 ἐννάτῃ ex Hipp.
restit. Caius: ἐν αὐτῇ L: om. P διεγέροιτο ex Hipp. Caius: δι' ἐπιτρυπον L:
om. P 12 plural. εἰλιν consulto pos. Gal. 13 δὲ] siue P: om. L: add.
Caius 14 commune . . . freneticī sunt (191, 31) om. L, Caius: praeb. unus P:
textum graecum refinxit Chartier, propagavit Kühn 17 versuti a Bonardo edd.:
at cf. p. 189, 25 sq. 18 intercedente Bonardus 24 commune Bonardus:
communem P 27 indigente P: recte edd.

quare non habes dicere de catafora patientibus, quod vigilant vel non. tantum tamen differunt, quoniam plures eorum dormiunt, pauci vero eorum qui ita habent insomnes permanent; unde licet communis amborum sit passio, tamen familiarior multum dormientium invenitur. propter hoc autem dicit: "erat autem coma continuum, non sompnolentum", ceu ut plurimum sompnolento fiente.

13 si igitur commune est amborum coma et sompno magis familiare, rationabiliter, quando vult sompnolentam significare cataforam, simpliciter dicit 'comatosos', quando vero rursus vigilant, non simpliciter, sed coniunctim ait 'comatosos vigiles'. novit enim alterutra, et quoniam familiare est sompno coma et eius nature magis assimilatur, et quoniam cum vigilia quandoque consistit.

14 et siquidem hoc ita habet, mirabile nullum est, si non litargicis 655 solum, sed etiam freneticis | coinsidet. sompnolentum vero coma hiis quidem non est proprium, aliquando tamen fit. invenies enim multos freneticos <nec> surgentes omnino nec elevare potentes oculos, sed in eodem loco manentes similiter litargicis; unde hoc plurimi et indocti medicorum nec quid oportet vocare sciunt, sed omnino ambigunt et extranea eis esse videtur passio hec et innominata, quidam autem permixtam ex litargia et frenesi existimant et vocant eam 'tyfomaniam'.

15 et quod est deterius omnibus: quidam Ypocraticorum se esse simulantium dicunt hec, et nimirum aperte ita et manifeste Ypocrate scribente non in dubitato, sed ut aliquis alius gnisiorum esse credito tercio Epidimiarum: "neque maniacus factus est freneticorum aliquis, sicut in aliis, sed in quadam catafora pigra caput gravantes perierunt." non solum enim quoniam catafora frenesibus aliquando nunciat, sed quoniam et pigra multociens. que autem est 656 pigra? memor eris prime divisionis, si debes presentia non | obaudire, quando cataforam aliam quidem sompnolentam, aliam vero non sompnolentam <vocabam et illam quidem sompnolentam> propriam esse litargicorum et semper inesse eis, alteram vero nec propriam esse freneticorum nec adesse semper.

1 3. Sompnolenta igitur, quantum ad presens, ipsis litargicis insidet, insomnem vero, que freneticis supervenit, temptandum distingue, ut possis invenire dictam ab Ypocrate differentiam. non enim

5 dicit] cf. supra p. 185, 15 sq. et 187, 5 sq. 25 tertio Epidimiarum] Epid. III 3, 6 (III 82, 16 L.)

1 habes Bonardus: habet P 9 comatos P: corr. Bonardus vigilant P: vigilem Chartier: an vigilantem? 10 comatos P: corr. Bonardus 11 natura P: corr. Bonardus 16 nec addidi sec. Chartier 20 extimant P et Bonardus 31 vocabam ... somnolentiam (sic) suppl. Bonardus 34 sompnolentam P: recte edd. 35 temptando P: correxi: tentabo a Bonardo edd.

erat eorum qui vane imponunt nomina vir iste, nec stulte adiaceat catafore hoc scilicet "pigra", nec dicit sicut Homerus "humidum oleum" et "lac album" nullius determinationis gratia (etenim omne lac est album et oleum humidum), sed unumquodque vocabulum et sillaba omnis rem aliquam significat ab eo.

de frenesi igitur loquens quod ad presentia est utile docere eis, 2 qui consuetudinem eius discere volunt, quandoque quidem ita scribit "deliravit", quandoque autem ita "transductus est", quandoque autem rursus "intercisisavit", | rursus autem "desipuit" et rursus "egres- 657 sus est a se" et iterum "maniacatus est" et "supermaniacatus" et "non intelligebat" et "preterloquebatur".

3 hec omnia lesam habentium mentem sunt, quos universos tu quidem desipientes vocas, Ypocrati vero non sufficit dicere genus solum, sed unicuique desipientie speciei et magnitudini proprium 15 adinvenit nomen. "homo" enim ait "calefactus cenavit"; non fuit ausus dicere febrem tantam caliditatem, in qua cenare quis potest. rursus autem magnitudinem volens ostendere febris dicit "ignis assumpsit eum". occupatus fui in ostendendo diligentiam viri in vocabulis. sed ut iam scientibus et suasis ad id quod queritur accedam.

4 20 due sunt species insomnis catafore. nominatur autem altera quidem pigra, cuius nunc Ypocras meminit, reliqua vero nomine generis utitur. commune autem ambarum est, quo et maxime differunt a sompnolenta, quoniam locuntur et delirant nulli herencia menti et ad assurectiones promptissimi sunt, quorum nullum in litargicis existit cataforis; neque enim seorsum | quid locuntur et ver- 658 sute sunt difficile sencientes nec ad clamantes et pungentes excitati faciliter.

5 coma vero freneticum quod insomnem extra hanc est dissensibilitatem et immobilitatem; etenim surgunt faciliter audientes et 30 vocem et sonum omnem et, si tetigeris partem corporis, mox oculos

2 pigra] cf. supra p. 188, 26 Homerus] e. g. Ζ 79 (ύπρον Ἐλαιον) et Δ 434 (γάλα λευκόν) 7 quandoque quidem eqs.] cf. Gal. XVII A 389. 481 K. 8 deliravit (παρελήρει) Epid. III 2 (III 50, 12 L.) transductus est (παρεφέρετο) ib. III 3, 17 (III 138, 11 L.) 9 intercisisavit (παρέκρουσε) ib. III 1 (III 34, 5 L.) al. desipuit (παρεφρόνησε) Epid. I 3, 13 (II 688, 15 L.)

9. 10 egressus est a se (ἐξέκτη) non videtur exstare 10 maniacatus est (ἐμάνη) cf. infra ἐξεύάνη supermaniacatus est (ἐξεύάνη) Epid. III 2 (III 46, 6 L.) al. 11 non intelligebat (οὐ κατενόει) ib. III 1 (III 34, 6 L.) preterloquebatur (παρέλεγε) ib. III 2 (III 48, 5 L.) al. 15 ait] Epid. I 3, 13 (II 710, 13 L.) 17 dicit (scil. πῦρ ἔλαβεν) Epid. I 3, 13 (II 684, 13 L.) III 1 (III 32, 2, 3 L.) alibi saepissime 20 due species] generum differentiam indicavit supra p. 187, 12 sqq. et 188, 29 sqq. 21 nunc Yp. meminit] respicit ad p. 188, 26 24. 25 litargicis cataforis] cf. p. 188, 30 sqq.

6 uile P eos Bonardus 10 maniacus P: correxit Bonardus; cf. supermaniacatus 15 post calefactus add. est P: del. sec. Hipp. Montesaurus et Rasarius 16 tanta caliditate a Bonardo edd.: verum P: divinavit Gadaldinus 18 occupatus P 22 amborum P: corr. Bonardus

elevant et ad tangentem aspiciunt, in ipsa autem cataforatione vel manum movent vel crus vel universum corpus eiciunt irrationabiliter et repente et desipite exiliunt ad instar palmi alicuius vel spasmi et hec omnia faciunt cum eo quod loquuntur aliquid non congrue, quorum nullum litargici cataforati faciunt; immobiles enim semper et invociles iacent eis qui profunde dormiunt assimilantes.

6 ipsorum vero, qui non sompnolente cataforantur, alii quidem ita facile mobiles et multum mobiles existunt, ut nec deficiant clamantes magne et moveant aliquam particulam vehementer, sed si excitaveris eos aut loquaris, aspiciunt incontinenter et magis egreditiuntur a se et malum facere temptant et omnino in audendo promissimi fiunt, nichil relinquentes ab hiis qui summe desipiunt; alii vero e contrario surgentes magis intelligent et non multum moventur et tunc magis desipiunt, quando commiseris eos comati, et secundum hec maxime licet discernere eos a cataforatis litargice.

7 hec igitur est que ab Ypocrate dicitur "pigra catafora". quoniam autem manifeste didicimus, quod non solum hoc scilicet 'cataforari' quibusdam freneticorum accedit, sed etiam hoc scilicet 'pigre', de quo magis utique aliquis dubitaret, ad reliquam transeamus dubitationem, cuius siquidem aliquam invenerimus solutionem, habebimus iam totum. est autem dubitatio hec postquam meminit Ypocras in Proretica comatosorum vigilum, dubitat, utrum freneticos eos aut aliud quid vocet. habet autem series ita: "qui comatosi in principiis fiunt cum capitis lumbi ypocondrii colli dolore vigilantes num frenetici sunt?" scribitur autem duplicithec series, in quibusdam quidem exemplariorum sic, in quibusdam autem simpliciter absque hoc scilicet "sunt" sic "num frenetici".

660 9 sed nunc quidem primo | scrutemur, cur, cum due sint prime species comatis et altera quidem litargicis semper, reliqua vero freneticis aliquando coincideat, dubitat nunc Ypocras, si oportet ita habentes nominare freneticos. hoc namque nedum dubitabile, sed e contrario sufficienter facile invenibile et promptum videbitur esse. cum enim sint duo comata, et sompnolento quidem proprio litargorum non potente intelligi (hoc enim scilicet "vigilantes" adiacens

16 pigra catafora] *Epid. III 3, 6 (III 82, 17 L.)*; cf. supra p. 188, 26
189, 21 22 in Proretica] Προρρητ. I 1 (V 510, 2 L.); cf. supra p. 181, 17
25 scribitur] cf. supra p. 4, 5 sqq.

2 irationabiliter P 8 mobiles (*prius*) om. a Bonardo edd. 10 inconvenienter falso a Bonardo edd. 11 in audiendo ridiculo errore a Bonardo edd. 14 commisceris P: recte iam Bonardus 22 Proretica] feminino genere utitur etiam supra p. 181, 17 P 24 ypocondrii P; at supra p. 181, 18 ypocondrii P [num] in mg. vel numquid P 26 sic] sit P: corr. Riccus 27 num in mrg. ruuu (sic) in textu P 28 sunt P et Bonardus; at cf. coincident r. 30: recte iam Riccus 32 videtur a Bonardo edd.

non permittit id significari), de reliquo comate, an freneticum sit, videtur enunciare.

qualiter igitur dubitat? sillogistica, aiunt, est "num" adverbium 10 et non dubitative. sed hoc quidem si non haberet barbaram interpretationem et omni consuetudini Grece extraneam, fortassis utique acceptarem. quia vero nec alii Greci nec ipse Ypocras tali compositione propositionum inveniunter uti, qualiter suscipiam sillogisticum esse "num" adverbium? ante enim quam assumptionibus utamur in ratione et prelocemus eas conclusioni, non est sillogizare.

10 puta, ut quid dicitur manifestum fiat et minus | exercitatis, hoc 11 661 scilicet 'num dies est?' et 'num veniet hodie?': dubitandi habet adverbium. si vero enunciare ratione eis voluero, vel simpliciter dico ita absque omni demonstratione <'dies est', 'veniet hodie', vel cum demonstratione> hoc modo 'si sol super terram est, dies est', 'si ambulat, ergo movetur'. quando vero sine demonstratione enunciamus quid, non indigemus adverbio 'ergo' (superfluous enim est sermo), et nullus dicit ita 'dies est ergo' neque sic 'ergo est dies', cum licet dicere simpliciter sic 'dies est'. nec sic in demonstratione possibile est uti hoc scilicet 'ergo'; qualiter enim erit demonstratio, 20 omni demonstratione ex aliquibus assumptionibus aliam assumptionem comprehendere? set nullam videtur nunc assumptionem sillogisticam ad demonstrationem accipiens.

qualiter igitur "num" adverbium fiet pro dubitabili sillogisticum 12 et illativum? cum aliis enim nec eundem locum obtinent dubitandi adverbium et sillogisticum et illativum voeatum, sed dubitativum quidem proponitur semper, sillogisticum autem | et illativum inter 662 nomen et predicatum locatur; dubitantes enim sic dicimus 'num dies est', sillogizantes autem sic 'dies ergo est'. qualiter igitur nunc prelocutum est? ceu non sillogisticum existens prelocutum est; non

enim est dictum sic 'frenetici ergo sunt', set simpliciter "num frenetici sunt" απορούντος φανερώς τοῦ Ἱπποκράτους καὶ μὴ τολμῶντος αποφένασθαι βεβαίως ὑπὲρ αὐτῶν, ὥσπερ ἀμέλει πολλάκις φαίνεται ποιῶν.

οὐ Τὸν ἄρκεσι δέ ἐν ἡ δύο παραδείγματα χάριν τοῦ μὴ διατρίβειν ἐπιπλέον ἐν οὕτῳ σαφεῖ πράγματι. ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ τῶν Ἐπιδημιῶν οὐδὲ φησι· "μετὰ δὲ ταῦτα δυσεντεριώδεις ἐτένοντο· ἀρά γε, ὅτι οὐρησαν

#662
#6

35 τῷ πρώτῳ τῶν Ἐπιδημιῶν] *Epid. I 2, 8 (II 650, 3 L.)*

1 sit recte iam Bonardus: sic P 9 prelotemus P: corr. Bonardus; cf. r. 29 12 eis] abl. plural. neutr. intellego referendum ad exempla antea prolata 13 dies est ego inserui, veniet . . . demonstratione (14) inser. Bonardus 26 praeponitur fortasse coll. v. 9 et 29 Riccus autem scripsi; cf. v. 28: quidem P: vero a Bonardo edd. 34 duo exempla P: δεύτερον παράδειγμα L: correxi 36 δυσεντεριώδεις L: corr. ex Hipp. Caius post ἐτένοντο ex Hipp. add. οὗτοι πάντες edd.: om. LP minixerunt cum Hipp. P: οὐρησεν L:

οὐ δύνατάδεα; σκεπτέον.” ἐνταῦθα τὸ “σκεπτέον” προσκείμενον οὐδὲ τὸν
οὐ ἀναιδέστατον ἄλλως ἀκούειν ἔασι τοῦ <“ἄρα”> συνδέσμου πλὴν ὡς
οὐ ἀπορητικοῦ <ώς εὐλαβούμενος γάρ φησιν οὕτως>. ἐν δὲ τῷ ἕκτῳ τῶν
οὐκ Ἐπιδημιῶν “τὸ <μετ’ οὔρησιν> σύναγμα”, φησί, “παιδίοις <μᾶλλον>
άρά γε, <ὅτι> ἔνθερμα;” ἐν αὐτῷ δὲ τῷ Προρρητικῷ “ἐν φρενιτικοῖς
λευκῇ διαχωρίσις κακόν· ἄρα <γε> ἐπὶ τούτοις καὶ νωθρότης;” καὶ πά-
λιν | “ἀφωνίη πνεύματος ἐν τοῖς πνιγομένοις οὐ πρόχειρον πονηρόν.
ἄρα γε καὶ παρακρουστικοῖς οὐ τοιόνδε;” εἰ τοίνυν χρὴ κεφαλὴν ἐπι-
θοῦνται τῷ λόγῳ, καὶ μήτ’ ἄλλος τις τῶν Ἑλλήνων οὕτως κέχρηται
τῷ “ἄρα” συνδέσμῳ μήθ’ Ἰπποκράτης αὐτός, ὡς ἔγων νῦν ἔδειξα,
μέμψαιτ’ ἀν τις, οἶμαι, τοὺς ἔξηγηταμένους ὡς οὐκ ἀπορητικὸν σύνδεσμον.

4 [¶] 4. Καίτοι χαλεπώτερον ἔμαυτῷ τὸν λόγον ἐπίσταμαι ποιῶν. δι-
14 ωριμένης γάρ τῆς ὑπνώδους καταφορᾶς ἀπὸ τῆς οὐχ ὑπνώδους φρε-
15 νιτιδος οὔσης, πῶς ἀν ἔτι δεόντως ἀπορῶν φαίνοιτο καὶ <μή> βεβαίως
16 ἀποφαινόμενος φρενιτικοὺς εἶναι τοὺς τοιούτους; ἀλλ’ (ἡττον γάρ ἐμοὶ)
17 μέλει τῆς ἐν τοῖς λόγοις χαλεπότητος ἢ τῆς ἀληθείας). ὅτι τε ἀπορη-
18 τικός ἐστιν ὁ σύνδεσμος δμολογῶ καὶ δείξω τὴν αἰτίαν, δι’ ἣν οὐκ
19 ἐτόλμησε φρενιτικοὺς εἶναι τοὺς τοιούτους ἀποφήνασθαι ὁ Ἰπποκρά-
20 της, ἀλλ’ ἔτι ἀπορεῖ.

5 [¶] 5. τὸ γάρ “ἐν ἀρχῇ” προσκείμενον τὴν πάσαν ἔχει τοῦ λόγου

3.4 τῷ ἕκτῳ τῶν Ἐπιδημιῶν] Epid. VI 3, 7 (V 296, 3 L.) 5 Προρρη-
τικῷ] I 13 (V 514, 4 L.); cf. supra p. 28, 14 sqq. 6 καὶ πάλιν] ibid. I 25
(V 516, 7 L.); cf. supra p. 37, 18 sqq. 20 ἐν ἀρχῇ] v. supra p. 190, 23

1 adiacens P: προκείμενον L: corr. Caius 1. 2 τὸν ἀναιδέστατον om. P
2 permititt ut aliter audias P: ἀλλ’ ὡς ἀκούει ἔασι L: corr. Caius
ἄρα add. Caius: ergo P: om. L 3 ἀπορητικὸν L: corr. Caius ὡς . . . οὕτως
addidi: seu verens enim ait sic P: om. L ἐν δὲ] in (sesto) vero P: ἐνδειδῶς L:
corr. Caius 4 μετ’ οὔρησιν add. ex Hipp. edd.: post urinationem P: om. L
παιδίοις cum Hipp. edd. μᾶλλον εἰς Hipp. add. edd.: om. LP 5 ὅτι εἰς Hipp.
add. edd.: quoniam P: om. L ἔνθερμα L: in caliditate P: θερμότερα cum Hipp.
edd. πορητικῷ L: recte edd. φρενιτικοῖς cum Hipp. edd. 6 post κακὸν
ex Hipp. add. ως καὶ Ἀρχεκράτει edd.: om. LP γε om. L: add. ex Hipp. edd.
τούτοις cum Hipp. edd. post νωθρότης ex Hipp. γίνεται add. edd.: om. LP
7 ἀφωνίη πνεύματος L: in vocalibus spiritus P: ἐν ἀφωνίῃ πνεῦμα emenda-
bant ex Hipp. edd. ἐν τοῖς πνιγομένοις L: in hiis qui suffocantur P: οἷον
τοῖς πνιγομένοις cum Hipp. edd. οὐ LP: del. cum Hipp. edd. πρόχειρον
lis L 8 παρακρουστικοῖς οὐ τοιόνδε L: insipientibus non tale P: παρακρουστι-
κὸν τὸ τοιούτον cum Hipp. edd. 10 τὸ ἄρα συνδέσμῳ L: corr. Caius μήδ’ L:
recte edd. 11 ἀποκριτικὸν L: dubitandi (adverbium) P: corr. Caius

12 ἔμαυτῷ L: me P: ἔμαυτὸν edd.: corr. Schoene ποιῶν L: facere P: ποιεῖν
Chartier διοριζόμενης L: corr. Chartier 13 post καταφορᾶς inser. fragm.
Gal. adv. Lyc. XVIII A 198, 3 εἰς τοὺς . . . 199, 3 βούλεται K. in medio textu
(f. 190° ex. 191° in.) L 14 οὔσης, πῶς L: iam existente, qualiter non P: οὔσης
Caius: ἡδη οὔσης, πῶς οὐ vel ἡδη οὔσης, οὐκ Nicolaum Rhey. secutus Gadaldi-
nus: οὐκ Chartier δεῖν L ἀπορῶν] ἀπότιτο L: absurdum P: recte edd.
μή inser. Caius: non P: om. L; at of. supra p. 191, 31 sq. 16 μέλει restit.
Caius: cure est P: μένει L 20 ἀπότιτο L: principio P: recte cum Hipp. ἀρχῇ
edd.; cf. supra p. 181, 17. 190, 23 adiacens P: προκείμενον L: corr. Caius

δύναμιν, δ παραλείπουσιν οἱ πολλοὶ τῶν ἔξηγητῶν ὥσπερ μάτην προσ-
σιν τεγραμμένον. παραπλήσιον γάρ τι συμβαίνει πολλῶν ἀρχομένοις νοση-
μάτων, οἷον ἔν τισι | τῶν μεθυσθέντων ἐστιν ἰδεῖν γιτνόμενον· ὅταν μὲν
οὐ κωματώδεις ὡς, καὶ σφάλλονται καὶ βαρῶς τὴν κεφαλὴν καὶ μήδ’ εἰ
βιάζοντο διαίρειν δύνανται τὰ βλέφαρα, δι’ αὐτὸ δ’ αὖ πάλιν τοῦτο
τὸ βάρος ὑπνοῦν ἀδυνατούσιν ἀσώμενοι καὶ στρεφόμενοι καὶ ρίπτον-
τες ἑαυτοὺς καὶ μεταβάλλοντες ἄλλοτε εἰς ἄλλο σχῆμα. ταῦτα γάρ ἐστιν
ἰδεῖν πολλάκις ἐπὶ τῶν μεθυσθέντων γιτνόμενα, πληρωθείσης αὐτῶν ἐν
τῇ μέθῃ τῆς κεφαλῆς, εἴτα ὑπὸ τοῦ βάρους ἄμα τ’ εἰς κῶμα κατα-
σπάσης ἄμα τε ὑπνον κωλυούσης.

¶ Οὗτος οὖν καὶ πλήθους ἀπέπτου τὴν κεφαλὴν κατειληφότος ἄγρυ-
πνοι τε ἄμα καὶ κωματώδεις εἰσίν. καὶ τοῦτο κατ’ ἀρχὰς τενόμενον
ἔστιν ὅτε μὲν ἐπέφθη καλῶς, ὥσπερ καὶ ἔστι οἶνον τοιούτον εἴη τετο-
νός (ἄλλ’ οὕτως μὲν οὔτε λήθαργος οὔτε φρενίτις ἡκολούθησεν), ἔστιν
ὅτε <δὲ> δριμὺ τενόμενον εἰς φρενίτιν ἐτελεύτησε. πολλοὶ δ’ αὖ τὸ
μὲν λεπτότερον ἡ πεφθὲν ἡ διαφορηθὲν ἐκενύθη, ὑπέμεινε δὲ τὸ πα-
χύτερον, καὶ οὕτω λήθαργος ἐπετένετο.

¶ Προελήλυθότος μὲν τοῦ τοιούτου νοσήματος ἡ τοιαύτη διάθεσις, 4
ὧς μὲν ἡμεῖς ἐδείξαμεν, ἐγγὺς ἡδη φρενίτιδος, ως δὲ οἱ τὸ μικτὸν
πάθος ἐκ ληθάργου | καὶ φρενίτιδος εἰσάγοντες ὑπολαμβάνουσιν, ἐκείνων
σόδειεν ἀν εἶναι συγτενεστέρα. πότερον δ’ ἡδη τοὺς οὕτως ἔχοντας
δύνομάζειν χρὴ φρενιτικοὺς ἡ δλίγονον ὑστερον ἔσεσθαι <προσδοκᾶν>,
τοῦθ’ ἐτέρας ἀν εἴη σκέψεως οὐτ’ ὀφελούσης τι τὰ νῦν προκείμενα

19 ἐδείξαμεν] supra p. 189, 28 sqq.

1 προτεγραμμῆ (i. e. προστεγραμμένων) L: prescriptum P: corr. Caius
2 πλούτος ἀρχομένοις νοσημάτοις L: pluribus incipientibus egreditinibus P: recte edd.
3 ἔν τισι εἰς τις L: quibusdam P: corr. Caius μὲν L: non vert. solita
voce (quidem) P: deleverim 4 κωματώδεις L: βαρῶς L: gravantur P
μήδ’ εἰς sic εἰς P: μηδὲ L: corr. Caius 5 διαιρεῖν L: elevate P: corr. Caius
δύνοντο L: 8 πολλάκις om. P post πληρωθείσης add. γάρ L: om. P:
del. Caius αὐτοῦ L: (in) ipsa (ebriatione) P: recte edd. 9 εἰτα] deinde P:
ἡττοῦ L: corr. Caius post βάρους add. τοῦ L: del. Caius 10 καλούσης L:
prohibito P: corr. Caius 13 ἐπέφθη] πευθῆ L: om. P: παθῆ Caius: πεφθῆ
Chartier: coll. aoristis v. 15 sqq. correxi κατά L: om. P καν] καὶ L: om. P:
correxi τοιοῦτο L: 14 sic P: οὐτοῦ (i. e. οὐτος) L: corr. Caius λίθαργος et
Φρενίτις sicut solet L: 15 δὲ] vero P: om. L: suppl. Caius φρενίτιν
scripsi: φρενίτιν (comp.) L: φρενίτιδα vel φρενίτιδα falso edd. αὐτὸν αὐτοῦ L:
multis autem id quod subtilius est vert. P: corr. Chartier 16 ἡ (prius) ή L,
sed alt. recte: om. P: recte edd. 17 οὐτοῦ L: ita P: recte edd. 20 illi P:
ἔκεινο L: corr. Caius 21 πότερον δ’ ἡδη τότε δὲ L: utrum autem P: corr.
Caius: πότερον ἡδη similissimo loco Gal. etiam supra p. 4, 6 sq. διὸ καὶ ζῆταις
ἔτενετο, πότερον ἡδη φρενιτικούς τις δύνομάζει τοὺς οὕτως ἔχοντας ἡ τενήσεθαι
προσδοκῆσει 22 ἡ τὸν δλίγονον ὑστερον ἔσεσθαι Caius: τοὺς deinde del. et προσδοκᾶν
sunt esse P: ἡ τοὺς δλίγονον ὑστερον ἔσεσθαι Caius: τοὺς deinde del. et προσδοκᾶν
add. Chartier: toto cum loco cf. Gal. supra p. 4, 6 sq. exscript. ad v. 21 23 ἀν
εἶται L: utique erit P: corr. Caius 69° L

ο/ καὶ ἄλλως οὐκ εὖ διατεθείσης διὰ τοῦ "εἰσίν", δ καὶ τινὲς μὲν προστράφουσι τῷ "ἄρα φρενιτικοῖ", τινὲς δὲ οὐ.

1 εἰσίν] cf. supra ad p. 190, 25 sqq.

1. 2 καὶ ἄλλως οὐκ εὖ διά (i. e. διά τε) τοῦ δεῖ. ἡ (sic) καὶ τινὲς μὲν προτράφουσι (i. e. προστράφουσι) τῷ ἄρᾳ φρενιτικοῖ· τινὲς δὲ οὐ L: et etiam quia nescio cur quidam quidem apponunt hoc scilicet num frenetici quidam autem non P: et etiam quia nescio cur cum quidam apponant huic scilicet num (nomen Bonardus) phrenitici (frenitici Bonard.) hoc scilicet sunt quidam (qui add. Bonard.) non apponunt ex Bonardo Iuntina 1541 et hinc Riccus: καὶ ἄλλως διὰ τοῦ εἰσίν, δ καὶ τινὲς προστράφουσι τῷ ἄρᾳ φρενιτικοῖ, τινὲς δὲ οὐ quadamtenus recte a Caio edd.: ego οὐκ εὖ valde obliterata et μὲν perlucidum ex L protraxi atque lacunam v. 1 explavi; de re cf. supra p. 190, 25 sqq. et 4, 5 sqq.

GALENI
IN HIPPOCRATIS PROGNOSTICVM
COMMENTARIA TRIA
EDIDIT
JOSEPHVS HEEG

CORRIGENDA ET ADDENDA

- 1, 3 (not.) lege 1 tit.
 3, 20 lege ἔχῃ.
 8, 14 lege ἔστι.
 8, 21 lege ἀνά λόγον.
 9, 12 l. ἔστιν.
 12, 16 de ἐγγράφειν apud Galenum saepius (etiam XV 624. XVII B 111) pro ἐγγράφειν perperam scripto cf. Richter *De legg. Plat. II. I II III Gryph.* 1912 p. 19².
 23, 11 l. ἦ pro εἴη cf. 26, 25.
 29, 17 dele interpunctionem ante ἥδη.
 32, 1 tuetur H. Schoene κατεπεθεῖαι (*concitatam esse elocutionem*) conlata rhetorica voce Longini q. f. de sublim. 19, 2. 40, 4. alioqui scribendum esse, si sensus *contortam esse* desideraretur, συνεστράφθαι.
 33, 9 sqq. lectionem βραχυπόται Gal. etiam VII 791 tradit.
 37, 21 quae desunt respicere videtur Gal. infra 94, 1—5.
 39, 3 λόγῳ similiter usurpatum legitur 129, 9. 136, 15 φλεγμονή . . . κατὰ τὸν ἔαυτῆς λόγον ἐποίει ναυτίαν.
 52, 18 ὡςπερ οὐ δυνηθέντος ἀν, εἰ τοῦτ' εἰπεῖν [δ] ὁ συγγραφεὺς ἥβουλήθη, κατὰ τὸνδε τὸν τρόπον ἐρμηνεύσαι em. H. Schoene.
 57, 28 ἔτι δῆλον] ἐπίδηλον idem.
 82, 2. tradita tuetur idem conlatiis p. 59, 2—7.
 92, 19 adde testim.: Progn. 22 (II 176, 5).
 100, 2 ὄμριμένους] εἰρημένους H. Schoene.
 107, 12 Hippocratis βαθὺ κῶμα fortasse pertinet ad Epid. III 3, 11 (III 92, 3 L.) ubi βαρὺ κῶμα traditur. et ὑπνώδες (107, 18) eiusdem libri III 3, 6 (III 82, 6) respicere videtur.
 112, 18 τὸ [τοῦ] πλευροῦ H. Schoene.
 112, 16 post τὸ μὲν γάρ lacunam statuit idem.
 113, 5 lege δὲ.
 115, 9 test.: Epid. I 13 (II 682, 8 sqq.).
 118, 4 αὐτῶν conl. συμβουλεύουσιν v. 7 H. Schoene.
 118, 17 κεφαλὴν idem.
 126, 5 συνεπιτίθεσθαι idem
 128, 26 καὶ ὁ Κόιντος] corruptionem librorum καὶ ὁ σίντος aliter explicans simpliciter restituit Κόιντος idem.
 151, 18 test. add. Ep. II 2, 12 (V 88, 18).
 155, 17 (testim.) XVIII A mutotur in XVIII B.
 158, 6 καὶ τὸ <Αἰγιμιού> Πέρι παλμῶν βιβλίον, quia subiectum ad proximum διαλέγεται desit, ex VIII 716 supplet H. Schoene.
-
- ^{185, 18} fort. παραλόγως legendum coll. p. 187, 7.
^{187, 4} praestat scribere <φέρων>.
^{187, 8 l.} "Πυθίωνος".
^{191, 7 l.} inveniuntur.
^{202, 17} καὶ μοι . . . ἔργων (19) interpolata esse censet Mewaldt.

- 202, 22 pro αἰθητὰ coni. ἀναίθητα Mewaldt.
 203, 19 sqq. adde testimonium Gal. in Hipp. De natura hominis V 9, 1 p. 12, 21.
 221, 7 lege φλέβια.
 222, 21. 23 lege φλέβια.
 253, 10 test. lege: 21 (II 172, 12 L.).
 253, 11 test. lege: infra p. 278, 15 sq.; 345, 18 sqq.
 298, 4. 9. 17 lege διμιχλώδους, διμιχλώδη, διμιχλώδες.
 326, 1 not. adde etiam in omnibus quos quidem inspexi codicibus latinis hinc tertium commentarii librum incipere.
 328, 1 not. dele recte.
 356, 8 καθ' ἅπερ ἀν τύχη (conl. Gal. X 694, 5 K.) em. Helmreich.
 367, 3 not. del. μέλλει V.
 371, 10 lege ἀπε τοῦ VRP.